

18. 10. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Mezigenerační předání majetku

Mezigenerační předání majetku. Dnes velice aktuální téma. Ano, trustové a holdingové struktury jsou výtečným nástrojem, které můžeme k jeho hladké realizaci využít. V obecné rovině však plní, nebo alespoň mohou plnit, daleko více funkcí. Ochrana majetku, usnadnění jeho správy, nastavení pravidel řízení, zefektivnění průtoku peněz a ano, samozřejmě i ona neblahá daňová optimalizace. A neplatí, že tyto struktury jsou řešením pouze pro ty nejmajetnější. V tomto článku bychom chtěli poskytnout obecný přehled jeho využití, přiblížit jak taková struktura typicky vypadá a v neposlední řadě bychom rádi shrnuli základní rozdíly mezi svěřenským a nadačním fondem.

Proč vůbec na mezigenerační předání majetku myslet?

Celý život budovaný rodinný podnik a léta střežený soukromý majetek mohou být s přibývajícím věkem otci zakladateli spíše na obtíž. Často tak dochází k prodeji byznysového impéria či nejméně k co největšímu upozadění otce zakladatele a přenechání správy profesionálnímu managementu. Někdy ale toto impérium otec zakladatel vnímá jako svůj odkaz, rodinné dědictví, které nesmí za žádnou cenu opustit jmění jeho rodiny. Zachování kontinuity podnikání je ale ohroženo v případě, kdy otec zakladatel dostatečně neplánoval či plánoval, ale bohužel své plány realizovat nestihl.

S jakými problémy se v takovém případě jeho majetek potýká? Předně jsou to majetkové **spory mezi jednotlivými dědici či odkazovníky**. I když ještě za života otce zakladatele dokáží spolupracovat, tak v momentě, kdy takřikajíc dojde na lámání chleba, jde zájem o rodinné blaho stranou. Nebo naopak, každý jej má jako svou prioritu, ale každý má o podobě rodinného blaha zcela odlišnou představu. Dále je to samozřejmě ohrožení rodinného podniku samotného, který najednou není efektivně řízen. Dochází k tzv. ředění majetkových podílů a k vzniku neshod ohledně správy soukromého majetku.

Pouhá **závěť zdaleka nestačí**, a to ani s několika odkazy. Stejně tak nestačí pouze postupně předávat řízení potomkům ještě za života. Účinně lze majetek chránit jedině kombinací hned několika takových mechanismů a dost možná nejlépe právě prostřednictvím **kombinace holdingové a trustové struktury**.

Rodinný holding

Holding je hojně využívaný způsob strukturace společností, který typicky spočívá v **zastřešení vícero samostatných podnikatelských subjektů pod jedinou společností**, společností s ručením omezeným nebo akciovou společností. Důvodem je **zefektivnění řízení**, kde se rozhodovací pravomoci koncentrují v holdingové společnosti a **usnadnění přesunu aktiv v rámci skupiny**. Pokud se jedna z dceřiných společností topí v dluhách, tak není problém z jiné, prosperující, dceřiné společnosti přesunout zisk skrze holding přímo tam, kde je ho potřeba. Rovněž **pomocí holdingu diverzifikujeme podnikatelské riziko**.

Byť právní řád s pojmem holding výslovně nepracuje, tak v červenci tohoto roku nastal významný posun, když Nejvyšší správní soud jej konečně uznal jako legitimní řešení strukturace podnikatelského uskupení. I proto je dnes utvoření holdingové struktury bezpečnější daleko více než kdy dříve. Finanční úřady totiž velice rády podobné transakce paušálně označují za **zneužití práva** a odvolávají se na čistě samoučelnou daňovou optimalizaci. Dnes tak snad máme v této věci jasněji.

Využití SPV (special purpose vehicle)

V rámci budování takového řešení má otec zakladatel ve svém vlastnictví nejen podíl či akcie v rodinném podniku, ale také **množství soukromého majetku**. Typicky nemovitosti, osobní automobily, cenné papíry či

sbírkou umění. Někdy může být například jeho nemovitostní portfolio natolik rozsáhlé, že by jeho správu prostřednictvím holdingu nebylo možné efektivně zajistit. Navíc by byl ohrožen rizikem podnikání na úrovni holdingu a dceřinými společnostmi pod ním. V takovém případě přichází v úvahu jejich vklad do tzv. *special purpose vehicle*, neboli zkráceně SPV. Jedná se o **společnost, která je založena za specifickým účelem - například právě ke správě do něj vloženého majetku**.

Typicky tak vznikají především **nemovitostní SPV**, jež zastřeší nemovitostní portfolio, a provozní SPV, které umožní snadnou správu ostatního podnikání a třeba i cenných papírů otce zakladatele.

Typické řešení

Jak tedy vypadá využití takového řešení v praxi? To si představíme na modelovém příkladu.

Otci zakladateli je dnes už přes 70 let. Za svůj život vybudoval prosperující rodinný podnik a nastřádal několik nemovitostí. Se svou manželkou má tři děti, přičemž jedno je stále ještě nezletilé. Potýká se se zdravotními problémy a řízení jeho podnikání už začíná být nad jeho síly. Rozhodne se proto správu jeho byznysového impéria předat jeho dětem, které ještě za svého života zasvěcuje do chodu jeho podnikání. Vlastní obchodní podíl hned v několika společnostech, ale jádro jeho podnikání spočívá ve společnosti zabývající se velkovýrobou dřevěného nábytku. Chce, aby se po jeho smrti jeho podnikání nerozpadlo a aby jeho odkaz pokračoval dále a aby i pak bylo o jeho rodinu dobře postaráno.

Využije proto služeb právníků a daňových poradců, kteří mu navrhnou řešení na míru. **Podíly v jednotlivých společnostech vloží do nové akciové společnosti**, která v nich bude držet většinový podíl. Tím vytvoří holding, přičemž **holdingová společnost sama podnikat nebude a bude jednotlivé podíly pouze spravovat** a bude spravovat vlastní majetek. Své nemovitosti vloží do nemovitostního SPV. Nakonec založí **nadační fond**, jehož beneficienty určí svou rodinu, a nastaví v něm pravidla pro jeho řízení. Akcii holdingové společnosti a podíl v nemovitostním SPV nakonec vyčlení do nadačního fondu.

Pokud by se mu nyní mělo něco stát, tak je postaráno o jeho rodinu i o jeho majetek. Nadační fond, respektive rodina, skrze ovládací akcii řídí holding a skrze něj potažmo celé byznysové impérium otce zakladatele. Byla zavedena pravidla rozhodování a výplatu peněz. Jeho podnikání pokračuje dále.

Nadační versus svěřenský fond

Nakonec je zapotřebí alespoň krátce zodpovědět i otázku trustové struktury, jež celé jmění otce zakladatele zastřeší. V zásadě ani jedna odpověď není špatná, ale v posledních letech lze pozorovat **trend přesunu od svěřenského fondu k fondu nadačnímu**, a to hned z několika důvodů.

Za hlavní důvody lze označit větší **flexibilitu**, možnost měnit zakládací listinu a právní subjektivita. Nicméně pro úplnost se sluší dodat, že beneficianti svěřenského fondu mají naopak silnější zákonné postavení. Naopak další nevýhodou oproti nadačnímu fondu je, že alespoň jedním z jeho správců musí být osoba odlišná od jeho zakladatele či beneficianta. To u nadačního fondu neplatí a jeho zakladatel tak klidně může být zároveň i předsedou jeho správní rady.

Závěr

Cílem článku bylo ilustrovat způsob využití trustových a holdingových struktur při mezigeneračním předání majetku a proč se jejich využití vyplatí. Jejich důslednou implementací a správním nastavením lze docílit ochrany majetku, jeho efektivní správu, snadné financování, materiální zajištění rodiny a zajištění kontinuity vašeho podnikání

Závěrem chceme dodat pouze, že ačkoliv se na první pohled může takové řešení jevit jako zbytečně složité či příliš finančně nákladné, tak z naší praxe víme, že se ve výsledku taková investice vrátí. Nedoporučujeme nikomu popsané aspekty předání majetku podcenit. Plánovat včas se skutečně vyplatí!

JUDr. Ing. Jan Vych,
advokát

Mgr. Adam Sznepka,
advokátní koncipient

Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.

Lazarská 11/6
120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 517 466
Fax: +420 222 517 478
e-mail: office@ak-vych.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)